

SZAKIRODALOM.

Fraknói Vilmos. *Gróf Széchenyi Ferencz.* Budapest, 1902. 8-r., 384 l. (A Magyar Történeti Életrajzok XVIII. évf. 3—5. füzetei.)

A Nemzeti Múzeum százéves örömnépe a nagy emlékkönyvön kívül történeti irodalmunkat egy más értékes munkával is gazdagította. Ebből az alkalomból írta meg ugyanis a nagynevű alapítónak, gróf Széchenyi Ferencznek első komolyabb igényű életrajzát kiváló történetirónk Fraknói Vilmos, a Széchenyi országos könyvtár egykori őre. Ezzel a könyvvel tartozott történeti irodalmunk ama férfi emlékének, a kinek nevezetes alapítványa első sorban a hazai történettudomány terén lett korszakalkotóvá. A Fraknói lelkes szorgalma s az életrajzot közlő vállalat érdemes szerkesztőjének, Schönherr Gyulának buzgólkodása pedig lehetővé tették, hogy a munkának legalább első része már a jubileum napján megjelent s így hozzájárulhatott a kegyeletes hangulat emeléséhez.

Csakhamar elkészült az egész mű, s most már előttünk áll gróf Széchenyi István atyjának élete és tevékenysége, a körvonalak kellő megvonásával s a lényeges szempontoknak világos megjelölésével. Hogy a végleges életrajz, mely ez eseményekben gazdag pálya minden motivumára kiterjeszkedik, nem készülhetett el a rendelkezésre állott rövid idő alatt, egészen érthető lesz, ha meggondoljuk, hogy épen a múzeumi jubileum alkalmából indult meg a Széchenyi Ferenczre vonatkozó behatóbb levéltári kutatás, melynek eredményei bizonyára sok új vonással fogják gazdagítani a kiváló férfiú áldásos pályafutásának rajzát. Es ezek mind szépen elhelyezhetők lesznek azokban a keretekben, melyekben Fraknói e pálya egyes időszakait a nála megszokott áttekinthetőséggel bemutatja.

Munkájának első része »az elődök«-ről szóló szép tanulmány, a mely a Széchenyi család történeti szerepléséről nyújt igen világos képet s ezzel sokban hozzájárul úgy Ferencz, mint István nagyszabású egyéniségeinek megértéséhez. Ugyanez a fejezet tartalmazza Széchenyi Ferencz gyermek- és ifjúkorának rajzát,

tanulmányainak ismertetését. S megtaláljuk itt azt a jellemző adatot is, hogy a későbbi nagy könyvgyűjtő már mint terézianumi növendék érdeklődéssel hallgatta Denis Mihálynak a bibliografiából tartott s különben a növendékekre nem kötelező előadásait. A második fejezet a pálya kezdetét tárja elénk, a háttérben II. József korának főbb körvonaláival. Látjuk Széchenyi Ferenczet a bírói pályán, majd mint helyettes horvátországi bánt, s míg egyrészt lassanként kibontakozik előttünk politikai egyéniségének képe, másrészt megismerkedünk rendkívüli kulturai fogékonyságának genezisével. A könyv derékrészét a nagy tudományos irodalombarát korszakalkotó tevékenységének rajza s első sorban a Széchenyi orsz. könyvtár megalapításának története foglalja el. Ez utóbbinál a szerző azt a tanulmányt vette alapul, mely erről a kérdéstről a Magyar Könyvszemle jubileumi füzetében jelent meg. Érdekes adatokat hoznak felszínre azok a részek is, melyek Széchenyinek a magyar írókkal való különböző irányú összeköttetéseiről számolnak be. Ezeknek az irodalomtörténet is hasznát fogja venni. A végső fejezetben Széchenyi Ferencznek családi életébe pillantunk be s megismerkedünk azokkal az intézkedésekkel, a mintaszerű családapá gyermekei nevelése s a család erkölcsi és anyagi jövőjének biztosítása érdekében tett. És itt megjelenik már a legnagyobb magyar gyermek- és ifjúkori silhouette-je is.

A könyv gazdagon és ízléssel van illusztrálva s az illusztrációk egy része szorosan a Széchenyi-országos könyvtár megalapítására és történetének első időszakára vonatkozik.

E folyóiratban, a hol már második éve folyik a Széchenyi orsz. könyvtár történetének részletes előadása, a Fraknoi Vilmos érdemes munkájának aprólékos ismertetése fölöslegesnek látszik. E pár sorral az érdeklődők figyelmét akartuk felhívni a műre s első sorban a könyvtár hálóját tolmácsolni Fraknóinak azért a buzgóságáért, melynek eredményeként a Nemzeti Múzeum alapítójának életrajza a jubileum alkalmából megjelenhetett.

—t.—

Cockerell Douglas. *Der Bucheinband und die Pflege des Buches. Ein Handbuch für Buchbinder und Bibliothekare. Aus dem Englischen übertragen von Felix Hübel.* Leipzig, 1902. Hermann Siemann Nachfolger. 8-r. 4, 275, 4 l. + 8 melléklet. Ára 5 M.

Az ipari mesterségek *szakszerű* leírásának irodalmát *Diderot* indította meg az *Encyclopédie* kiadásával, a mikor is időt, fáradságot nem kímélve, műhelyről műhelyre vándorolt, hogy az *amateurok* írásbafoglalt közleményeit, a munkások szóbeli felvilágosításaival és a saját, személyes tapasztalataival egyesítve, az így szerzett ismereteket tömör cikkekbe foglalja. E szerény, bár